

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Innowacji

DI.541.13.2023.PW
Warszawa, 04 sierpnia 2023

Pani
dr n. o zdr. Izabela Kaptacz
Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej

Szanowna Pani Konsultant,

uprzejmie wskazuję, że 2 sierpnia 2023 roku weszły w życie przepisy, które w trosce o bezpieczeństwo pacjenta, ograniczają wystawianie recept na środki odurzające i psychotropowe. Nowe zasady przepisywania recept wynikają z podpisanego przez Ministra Zdrowia 12 lipca 2023 r. rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów kategorii 1 i preparatów zawierających te środki lub substancje (Dz.U. poz. 1368).

Tramadol – wyjaśnienie

Leki zawierające tramadol należą do grupy opioidów – substancji objętych szczególną kontrolą z uwagi na potencjał uzależniający, czy też ryzyko wystąpienia interakcji związanych ze stosowaniem innych produktów leczniczych czy łączeniem z alkoholem. Według wewnętrznych analiz dotyczących recept przepisywanych na leki w Polsce jest to jedna z substancji, co do których obserwowane są największe nieprawidłowości związane z wystawianiem recept na ilości przekraczające wielokrotnie dawkowanie określone w charakterystyce produktu leczniczego na danego pacjenta. Taka sytuacja może świadczyć o uzyskiwaniu recept w celach pozamedycznych (odsprzedaż, działalność przestępcza) lub o sytuacji, w której pacjent przyjmuje lek będąc od niego ciężko uzależnionym, co powinno zostać zauważone przez lekarza w czasie wizyty – taki jest m.in. cel wprowadzenia nowego rozporządzenia dotyczącego weryfikacji dotychczas stosowanej farmakoterapii u danego pacjenta).

Zatem leki z tej grupy zostały ujęte na priorytetowej liście produktów, co do których prawdopodobieństwo nadużywania zaufania lekarzy (odnotowywane wizyty u licznych specjalistów lub liczne recepty od jednego specjalisty) jest najwyższe.

Wystawienie kolejnej recepty na lek, który jest w tej samej grupie, w której ujęte zostały inne leki opioidowe mogłoby stanowić naruszenie § 6 oraz § 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów kategorii 1 i preparatów zawierających te środki lub substancje z dnia 11 września 2006 r. Rozporządzenie określa wykaz substancji objętych kontrolą, ale również zamienniki (sole, estry).

Konieczność weryfikacji przepisanych oraz zrealizowanych recept

Przed wystawieniem każdej kolejnej recepty na środki odurzające i leki psychotropowe osoba uprawniona będzie musiała sprawdzić ilość i rodzaj przepisanych ostatnio pacjentowi leków za pośrednictwem:

- systemu gabinetowego (w oparciu o dane z Internetowego Konta Pacjenta), lub
- wywiadu z pacjentem - jeśli pacjent dotychczas nie logował się do IKP.

Fakt takiej weryfikacji lekarz będzie musiał odnotować w dokumentacji medycznej pacjenta wraz z informacją o bieżących wskazaniach.

Po wejściu w życie rozporządzenia lekarz/inna osoba uprawniona przed wystawieniem recepty na leki odurzające lub psychotropowe podczas badania ma obowiązek sprawdzić, jakie leki pacjentowi przepisano, które wykupił, zażywa i w jakich dawkach. Również w przypadku recepty na zamienniki tych środków. Dotyczy to preparatów zawierających środek odurzający grup I-N lub II-N, substancję psychotropową z grup II-P, III-P lub IV-P lub prekursor kategorii 1. Pełna lista preparatów znajduje się na stronie: <https://ezdrowie.gov.pl/portal/arttykul/nowe-zasady-dla-recept-na-psychotropy>.

Lekarze POZ

Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) sprawuje stałą opiekę nad pacjentem, zna jego historię leczenia, dlatego obowiązek weryfikacji historii recept nie dotyczy lekarza POZ, którego pacjent wybrał, składając deklarację.

Inni lekarze/Inne osoby uprawnione do przepisania leków

Lekarze specjaliści, np. psychiatrzy, neurologi, onkolodzy, interniści, a także lekarze dentyści, jak również pielęgniarki uprawnione do wystawienia recept mogą sprawdzać historię recept poprzez narzędzia e-zdrowia lub podczas wywiadu z pacjentem.

Pacjent ma IKP/mojeIKP - upoważnianie lekarza przez pacjenta

Ta procedura dotyczy pacjentów, którzy używają aplikacji mojeIKP na telefon lub przynajmniej raz zalogowali się na swoje Internetowe Konto Pacjenta (IKP), czyli je uruchomili.

Pacjent może udostępnić lekarzowi swoją historię wystawionych i zrealizowanych recept:

- przez Internetowe Konto Pacjenta (IKP)
- aplikację na telefon mojeIKP
- kod, który podczas wizyty zostanie SMS-em na telefon.

W imieniu niepełnoletniego dziecka może to zrobić rodzic, który ma dostęp do jego konta dziecka. Automatycznie taki dostęp ma ten rodzic, który zgłosił dziecko do ZUS.

Jeśli pacjent ma udostępnić swoje recepty lub recepty swojego dziecka przez IKP lub mojeIKP, łatwiej będzie mu to zrobić, jeśli będzie znał numer PWZ (prawa wykonywania zawodu) lekarza.

Podczas konsultacji najszybszym i najłatwiejszym sposobem udostępniania jest metoda SMS-owa:

- lekarz/pielęgniarka ustala z pacjentem zakres jego upoważnienia, czyli wgląd do recept
- lekarz/pielęgniarka prosi o dostęp w swoim systemie gabinetowym
- pacjent dostaje kod przez SMS na swój telefon
- lekarz/pielęgniarka wpisuje kod do systemu i uzyskuje wgląd przez 24 godziny w historię recept pacjenta.

Schemat wyjaśniający pacjentowi, jak ma udostępnić swoje recepty, jest załączony do informacji. Szczegółowy opis procedury dla pacjenta jest też na stronie pacjent.gov.pl - <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/nowe-zasady-dla-recept-na-psychotropy>.

Pacjent nie ma IKP i mojeIKP

Jeśli pacjent:

- nie używa aplikacji mojeIKP na telefon
- nigdy nie zalogował się na swoje Internetowe Konto Pacjenta,

może otrzymać e-receptę na środki odurzające i psychotropowe po szczegółowym wywiadzie podczas wizyty na temat leków, które zażywa.

Wystawianie e-recept na środki odurzające i psychotropowe

Masz aktywne mojeIKP lub/i Internetowe Konto Pacjenta

Udostępnij swoją historię recept

przez IKP	przez mojeIKP	podczas wizyty
<ol style="list-style-type: none"> 1 Wejdź w „Uprawnienia” > „Udostępnij dane lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceutcie” > „Przyznaj dostęp”. 2 Zaznacz, że chodzi o lekarza, wpisz imię, nazwisko lub numer PWZ (prawa wykonywania zawodu). 3 Określ zakres (recepty) i czas udostępniania. 4 Zatwierdź.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Wejdź w „Menu” > „Uprawnienia” > „Udostępnij dane lekarzowi, pielęgniarce lub farmaceutcie” > „Przyznaj dostęp”. 2 Wskaż, że chodzi o lekarza. Wpisz: imię, nazwisko lub numer PWZ (prawa wykonywania zawodu). 3 Kliknij „Szukaj”. 4 Zaznacz dostęp do recept i przedział czasu. 5 Zapisz.	<ol style="list-style-type: none"> 1 Lekarz poprosi o dostęp do Twoich recept w systemie gabinetowym. 2 Dostaniesz SMS z kodem. 3 Lekarz wpisze kod do systemu i otrzyma dostęp na 24 godziny.

Nie masz mojeIKP i nigdy nie logowałeś lub logowałaś się na Internetowe Konto Pacjenta

 Lekarz przeprowadzi z Tobą wywiad i wystawi Ci e-receptę.

Szczegółowa instrukcja weryfikacji historii wystawionych e-recept w aplikacji gabinet.gov.pl dostępna jest na portalu ezdrowie.gov.pl. Dokładnie opisuje ona cały proces od strony technicznej.

<https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/weryfikacja-historii-recept-wystawionych-w-gabinet-gov-leki-odurzajace-lub-psychotropowe>.

Poniżej najczęściej pojawiające się pytania oraz odniesienia do przedstawianych zagadnień

Pytanie: Pacjent nie pamięta danych do logowania do IKP/mojeIKP i nie ma możliwości nadania uprawnień dla lekarza/pielęgniarki z poziomu IKP/mojeIKP.

Odpowiedź: W takiej sytuacji należy wykorzystać mechanizm uwierzytelnienia sms, proces opisany został na stronie <https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/weryfikacja-historii-recept-wystawionych-w-gabinet-gov-leki-odurzajace-lub-psychotropowe>.

W tym celu w aplikacji należy skorzystać z zakładki „Autoryzacja” w menu po lewej stronie i postępować zgodnie z opisem (kod sms wysyłany jest na numer telefonu pacjenta, który został podany w IKP). Po pozytywnej autoryzacji lekarz może sprawdzić historię recepta oraz ich realizacji i na podstawie wywiadu wystawić nową e-receptę.

Pytanie: Co w sytuacji, gdy dostawca oprogramowania nie ma zaimplementowanej usługi weryfikacji wystawionych i zrealizowanych recept w systemie gabinetowym?

Odpowiedź: W takiej sytuacji należy skorzystać z aplikacji gabinet.gov.pl zgodnie z zasadami opisanymi na stronie <https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/weryfikacja-historii-recept-wystawionych-w-gabinet-gov-leki-odurzajace-lub-psychotropowe>.

Pytanie: Przy próbie wystawienia e-recepty otrzymuję komunikat o braku weryfikacji historii recept.

Odpowiedź: Oznacza to, iż pacjent ma aktywne IKP i nie nadał dostępu lekarzowi/pielęgniarkę do swojej historii recept – konieczne jest nadanie przez pacjenta uprawnień zgodnie z instrukcją przedstawioną na stronie <https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/nowe-zasady-dla-recept-na-psychotropoty> lub wykorzystując mechanizm autoryzacji sms opisany na stronie <https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/weryfikacja-historii-recept-wystawionych-w-gabinet-gov-leki-odurzajace-lub-psychotropowe>.

Pytanie: Przy weryfikacji historii recept widzę tylko recepty wystawione przeze mnie.

Odpowiedź - Oznacza to, że historia recept pacjenta nie została przez niego udostępniona. Konieczne jest nadanie przez pacjenta uprawnień zgodnie z instrukcją przedstawioną na stronie <https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/nowe-zasady-dla-recept-na-psychotropoty> lub wykorzystując mechanizm autoryzacji sms opisany na stronie <https://ezdrowie.gov.pl/portal/artukul/weryfikacja-historii-recept-wystawionych-w-gabinet-gov-leki-odurzajace-lub-psychotropowe>.

Z wyrazami szacunku

Piotr Węclawik
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/